

ἀντίπροψες ἐπίρρ. Ἡπ. Κύπρ. Στερελλ. (Ἄμφ.) κ. ἀ. ἀδίπροψες Ἄνδρ. ἀδίπροψις Λέσβ. ἀδίπροψε Θήρ. ἀντιπροψές Πελοπν. (Αἶγ. Τριφυλ.) ἀντιπροψὲ Πελοπν. (Τριφυλ.) Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ ἐπίρρ. προψές.

1) Τὴν ἐσπέραν τῆς ἀντιπροχθεσινῆς ἡμέρας Κύπρ. Λέσβ. Πελοπν. (Τριφυλ.): Ἄσμ.

Ἀντίπροψες μεσάνυχτα ἤρτεν κ' ἐνεκαλειέτουν, ἐλάλεν, γένεται Τουρκοῦ, μ-μὰ μέναν ἐν μ' ἀρνεῖται Κύπρ. 2) Πρὸ τριῶν ἡμερῶν, ἀντιπροχθες Ἄνδρ. Ἡπ. Θήρ. Πελοπν. (Αἶγ.) Στερελλ. (Ἄμφ.) κ. ἀ.: Ἄσμ.

Ἀντίπροψες τὸν εἶδαμε ἔς τὸν ἄμμο ξαπλωμένον Ἡπ.

Ἀντιπροψές ἐπέρναγα ἀπὸ τὸν κάτω κόσμον, ἐκεῖ ἄκουσα ποῦ σ' ἔγραψαν μὲ τοὺς ἀποθαμένους Αἶγ. Συνών. ἀντίπροχτες 1.

ἀντιπροψεσινός ἐπίθ. Θήρ. ἀντιπροψενός Θήρ. Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ ἐπίθ. προψεσινός ἢ ἐκ τοῦ ἐπίρρ. ἀντίπροψες.

Ἀντιπροχτεσινός, ὁ ἰδ.

ἀντιρράβδι τό, ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,360 ἀδιρράβδι Κύθηρ. ἀδ'ρράβδ' Θράκ. (Αἶν.) ἀντίρραβδο Πελοπν. (Καλάβρυτ.) ἀντίρραβδον Βιθυν. (Κατιρ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ οὐσ. ραβδί.

1) Μέρος τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ, ράβδος χειροπληθῆς προσαρμοζομένη εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ὀπισθίου ἀντίου καὶ ἐξικνουμένη μέχρι τῆς ὑφαντρίας. Διὰ ταύτης συγκρατεῖται ἀκίνητον τὸ ἀντίον ἢ ἀφαιρουμένης στρέφεται κατὰ τὴν ἐκάστοτε ἀνάγκην Βιθυν. (Κατιρ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Συνών. ἀντίρραβδος. 2) Ράβδος μακρὰ διὰ τῆς ὁποίας τινάσσουν τὸν καρπὸν ἀπὸ τῶν ἐλαιοδένδρων Θράκ. (Αἶν.) —ΑΒαλαωρ. ἔνθ' ἀν.: Ποίημ.

Τοῦ γεωργοῦ τὰ σύνεργα βουκέντρες, καρπολόγοι καὶ δικριάνια ἓνα σωρὸ καὶ δέμα μὲ ἀντιρράβδια ΑΒαλαωρ. ἔνθ' ἀν.

ἀντίρραβδος ὁ, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀντιρράβδι.

Ἀντιρράβδι 1.

ἀντίρρακο τό, Νίσυρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ οὐσ. ρακί.

Οἰνόπνευμα λαμβανόμενον ἐκ τῆς τρυγὸς τοῦ οἴνου: Βγάλ-λουν τὴν λάσπην τοῦ κρασιοῦ, τὴν καζανεύουν καὶ γίνεται τὸ ἀντίρρακο.

ἀντίρρεμα τό, ἀμάρτ. ἀντίρριμα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ οὐσ. ρέμα.

Παρακλάδωσις μικροῦ χειμάρρου, ρεῦμα συμβάλλον εἰς ἄλλο ρεῦμα: Ρέμα κὶ ἀντίρριμα εἶναι κατιβασμένα σήμωρα. Πῆγα κ'εἰὰ πέρα ἔς τ' ἀντίρριμα κὶ ἄν' ἔα νὰ λουγγούλλα γιὰ νὰ σπέρνω καλαμπόκ' (ἄν' ἔα λουγγούλλα = μετέβαλα μικρὸν μέρος τοῦ λόγγου εἰς καλλιεργήσιμον χώρον).

ἀντιρρίδι τό, Κέρκ. (Ἀργυράδ.) Παξ. ἀδιρρίδι Εὐβ. (Αἰδηψ.) ἀντιρρίδ' Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Μακεδ. (Βελβ. κ. ἀ.) ἀν'ρρίδ' Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀντιρρίχνω ὡς καὶ ἀποκαθαρίδι ἐκ τοῦ ἀποκαθαρίζω, γεμίδι ἐκ τοῦ γεμίζω κττ., περὶ ὧν ἰδ. ΒΦάβην ἐν Ἀθηνᾶ 45 (1933) 359.

1) Ὁ ὑστερογενὴς καὶ ἀργὸς βλαστὸς τῆς ἀμπέλου Εὐβ. (Αἰδηψ.) Κέρκ. (Ἀργυράδ.) Παξ. Συνών. διγόνι, παραβλάσταρο. β) Τὸ ὑστερογενὲς βλάστημα τοῦ σίτου Ἡπ. (Ζαγόρ.) γ) Κατώτερος καὶ βραχύτερος κλῶνος δένδρου Παξ. 2) Ἡ ὑστερογενὴς καὶ ἀτελὴς

ὠριμάζουσα μικρὰ σταφυλὴ Ἡπ. Μακεδ.: Θὰ τὰ μάσουμι κὶ τ' ἀντιρρίδια Μακεδ. Συνών. βοτρυδι, καμπανός, κουδούνι. β) Ἀτροφικὸς καρπὸς νεωστὶ φυτευθέντος φυτοῦ Ἡπ. 3) Ὁ ἐπὶ τοῦ δένδρου ὑπολειφθεὶς καρπὸς μετὰ τὴν συγκομιδὴν Μακεδ. (Βελβ.)

4) Τὸ τρυφερὸν φύλλον τῆς μορέας φυόμενον μετὰ τὴν κλάδευσιν τοῦ δένδρου Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Πβ. ἀναφυσίδι. 5) Μεταφ. ὑπόλειμμα κατωτέρας ποιότητος οἰουδήποτε πράγματος Μακεδ.: Αὐτὸς πῆρι τοὺν ἀθέρα κὶ μένα μ' ἔδουκε τ' ἀντιρρίδια (ἐπὶ βοσκημάτων, καρπῶν κττ.)

ἀντίρριμμα τό, Ἡπ. —ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3, 221 ἀδιρριμμα Κύθηρ. ἀδιρρ'μμα Θράκ. (Αἶν. Κομοτ.) ἀντίρριμμα Ἡπ. (Βίτς. Ζαγόρ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ οὐσ. ρίμμα.

1) Πληθ., παραφυσίδες, οἱ περὶ τὴν ρίζαν δένδρου ἢ ἄλλου φυτοῦ φυόμενοι βλαστοὶ ἔνθ' ἀν.: Ἄσμ.

Χωρὶς ἀντίρριμμα χλωρό, χωρὶς κλωνὶ ἀνθισμένο Ἡπ. || Ποίημ.

Πῶς μὴ φορὰ κ' ἔναν καιρὸ μὴ μόν' ἦταν ἡ ρίζα καὶ χίλια τ' ἀντιρρίμματα

ΑΒαλαωρ. ἔνθ' ἀν. Συνών. ἀπορρίχι, κολόρριζο.

2) Τὸ βλάστημα τοῦ σίτου, ὅταν παρὰ τὸν κύριον βλαστὸν ἐκφύωνται καὶ ἄλλοι Κύθηρ.: Γίνεται ἀδιρριμα τὸ γέννημα (πετᾶ παραβλάσταρα). 3) Τὸ νέον βλάστημα τοῦ σίτου μετὰ τὴν βόσκησιν τοῦ πρώτου Ἡπ. (Ζαγόρ.)

ἀντιρρίμι τό, ΑΚαρκαβίτς. Παλ. ἀγάπ. 88.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀντίρριμμα.

Βλαστὸς, βλάστημα, παραβλάστημα: Ἡ ὀξυὰ θέλει τὸ ἐλάτι, κάνουν ἀντιρρίμιμα ἀντρεωμένα (μεταφ. ἐπὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ρωμαλέων) ΑΚαρκαβίτς. ἔνθ' ἀν.

ἀντιρρίχνω Ζάκ. ἀντιρρίζω Ζάκ. Ἡπ. (Παραμυθ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ ρ. ρίχνω. Ὁ τύπ. ἀντιρρίζω ἐκ τοῦ ἀορ. ἀντίρριξα κατὰ τὸ ἀντίστροφον σχῆμα ἔκρξα - κράζω κττ.

1) Βλαστάνω, φυτρώνω Ἡπ. (Παραμυθ.) 2) Προ-ώρως βλαστάνω Ζάκ.

ἀντιρρούκουνας ὁ, ἀμάρτ. ἀδιρρούκουνας Κρήτ. (Βιάνν.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ οὐσ. ρούκουνας.

Ὁ παρὰ τὴν στενὴν πλευρὰν τοῦ ἀκρογώνου λίθου κτιζόμενος λίθος. Συνών. ἀντιγώνι 1.

ἀντισακκιάζω ἀμάρτ. ἀδισακκιάζω Κύθηρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ ρ. σακκιάζω.

Πληρῶν σάκκων ὕλης τινὸς ὑπεγείρω αὐτὸν καὶ ἀφίνω πάλιν νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἀνακινῶ αὐτόν, ἵνα οὕτω πληρωθῇ τελείως. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνασακκιάζω.

ἀντίσηκο τό, ἀμάρτ. ἀδίσηκο Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀντίσηκος. Πβ. καὶ Ἡσυχ. «ἰσό-ζυγιον . . . ἀντίσηκον».

Τὸ φέρον εἰς ἰσοσταθμίαν ζυγιζόμενον βάρος.

ἀντισήκωμα τό, λόγ. κοιν. ἀδισήκωμα Σκόπ.

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀντισήκωμα. Ἡ λ. καὶ ἐν παπύροις. Ἰδ. Preisigke Wörterb. griech. Papyr. ἐν λ.

1) Χρηματικὸν ποσὸν παρεχόμενον πρὸς ἐξαγορὰν ὑποχρεώσεώς τινος, συνήθως στρατιωτικῆς, ἀντάλλαγμα λόγ. κοιν. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Εὐσταθ. Ἰλ. 546, 24 «ποινή . . . τὸ ἀπλῶς ἀντισήκωμα», ὃ παρέχεται ὡς συνών. τοῦ ἀντάλλαγμα. 2) Τὸ ἀντίγραφον πρωτοτύπου Σκόπ.

Συνών. ἀντίγραφο, ἀντίτυπο. 3) Βραχεῖα ἄρσις, ὑπέγεροις Ζάκ. κ. ἄ.

ἀντισηκώνω Ζάκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βυτίν. Δημητσάν. Πύλ.) κ. ἄ. — ΔΣολωμ. 20 ἀδισηκώνω Κύθηρ. Πελοπν. (Γέρμ. Λακων. Μάν. Οἷν. κ. ἄ.) ἀντισηκώνω Πελοπν. (Σιδηρόκαστρον Τριφυλ.) ἀδισηκώνω Πελοπν. (Οἷν.) ἀδρισηκώνω Πελοπν. (Μάν.) ἀδρασηκώνω Πελοπν. (Οἷν.) Μέσ. ἀντισηκώνομαι Ἡπ. Πελοπν. (Τριφυλ.) ἀδρασηκώνομαι Πελοπν. Λακων. Προστ. ἀντισήκω Πελοπν. (Σιδηρόκαστρον Τριφυλ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀντισηκῶ = φέρω εἰς ἰσορροπίαν, ἀντισταθμίζω. Οἱ μετὰ τοῦ ρ ἐν τῇ δευτέρᾳ συλλαβῇ τύποι κατὰ παρετυμ. πρὸς τὸ ἀντράς.

1) Σηκώνω ὀλίγον, ὑπεγείρω Ζάκ. Κύθηρ. Πελοπν. (Βυτίν. Γέρμ. Λακων. Μάν. Οἷν. Πύλ.) κ. ἄ.: Ἀδισηκώνει λιγάκι τὸ κεφάλι τοῦ ἀποθαμένου Κύθηρ. Ν' ἀδρισηκώσης λιγάκι τὴν πέτρα νὰ βάλῃ ἀποκάτον τὸ λουστάρι Γέρμ. Ἀδρασηκώσε φτιουδὰ τὴν κασσέλλα νὰ τρανίζω τὸ λαιόπαννο Οἷν. || Ἄσμ.

Φύσηξε βορρᾶς, μαῖστρο τρεμουντάνα,
κι ἀντισήκωσε τὸ μεσοφούσανό της
κι ἀντιφάνηκε τ' ἄσπρο της ποδάρι

Πύλ. β) Μέσ. καθήμενος ἢ κατακείμενος ὑπεγείρομαι Ἡπ. Κύθηρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Γέρμ. Μάν. Σιδηρόκαστρον Τριφυλ.) κ. ἄ.: Ἀντισήκω, μπάριμπα, νὰ σοῦ βάλῃ νὰ προσκέφαλο νὰ κάτσης καλύτερα Σιδηρόκαστρον Τριφυλ. Ἀντισηκώθηκε καὶ κάθεται 'ς τὸ κρεβάτι αὐτόθι. Ἀδρισηκώ λιγάκι νὰ πιῇς τὸ γάλα σου Γέρμ. || Παροιμ.

Ἀντισηκώσου, πεθερά, καὶ κολοσοῦρσου, νύφη
(ἡ νύμφη ὁσαυδὴποτε καὶ ἂν ἔχη ἐργασίας, καὶ ἀσθενῆς ἀκόμη ἂν εἶναι, πρέπει νὰ προλαμβάνῃ τὴν πενθερὰν εἰς τὰς ἀσχολίας τοῦ οἴκου) Δημητσάν. Λακων. 2) Σηκώνω, ἐγείρω, ὑψῶ ΔΣολωμ. ἐνθ' ἀν.: Ποίημ.

Τὸ σπαθὶ σου ἀντισηκώνεις, | τρία πατήματα πατῆς,
σὺν τὸν πύργο μεγαλώνεις | καὶ εἰς τὸ τέταρτο κτυπᾷς.

ἀντισκάρι τό, Πειρ. ἀδισκάρι Κρήτ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ οὐς. σκαρί.

1) Τὸ ἐπὶ πλέον στήριγμα τῆς ἐσχάρας ἐπὶ τῆς ὁποίας κατασκευάζεται ἢ διορθοῦται πλοῖον Πειρ.: Τρέχα, φέρε, ἀντισκάρι, γιατί θὰ τουμπάρῃ ἡ μαούνα. 2) Τὸ δι' οὗ κρατεῖται τι ἀκίνητον ἢ σταθερόν, στήριγμα, ἔρεισμα Κρήτ.: Βάλε ἀδισκάρι 'ς τὴν βόρτα γιὰ νὰ μὴν ἀνοίξῃ (δηλ. λίθον τινὰ ἢ ξύλον). Ἐβαλα ἀδισκάρι τὴ χέρα μου καὶ σηκώθηκα. Ἐβαλε δὲ βόδα του 'ς τὴν βέτρα ἀδισκάρι. || Φρ. Βάνω ἀδισκάρι (ἀνοίγω τὰ σκέλη πρὸς ἀσφαλεστέραν καὶ ἐδραιωτέραν στάσιν). Πβ. ἀντιπάτι.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Κρήτ.

ἀντισκαρώνω ἀμάρτ. ἀδισκαρώνω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀντισκάρι.

Βάλλω ἀντισκάρι, ἀνοίγω τὰ σκέλη πρὸς ἀσφαλεστέραν καὶ ἐδραιωτέραν στάσιν: Ὅσο καὶ ν' ἀδισκαρώνῃς τὸ ἴδιό σου κάνει. Συνών. ἀντιπατῶ 1.

ἀντίσκαστος ἐπίθ. Στερελλ. (Ἀράχ.) ἀντίσκαστους Στερελλ. (Αἰτωλ. Καλοσκοπ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ ἐπίθ. σκαστός.

Ὁμοιότατος, ἀπαράλλακτος: Ντίπ ἀντίσκαστος, κουκκὶ ἦταν κ' ἔσκασε Ἀράχ. Ἀντίσκαστους πατέρας εἶνι (ὁμοιότατος πρὸς τὸν πατέρα του) Αἰτωλ. Καλοσκοπ. Ἀντίσκαστ' τ' βάβα σ' γλέπον οἱ σένα (βάβα = μᾶμμη) Αἰτωλ. Ἀντίσκαστον εἶνι αὐτὸ τοῦ πιδὶ μὴ τὸν παπποῦ τ' αὐτόθι. Πβ. ἀντιμάννα, ἀντίξομπλο, ἀντιπατέρας.

ἀντισκάφι τό, ἀμάρτ. ἀδισκάφι Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀντισκαφίζω ὑποχωρητικῶς.

Ἡ δευτέρα κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀνασκαφὴ τῶν ἀμπελώνων. Συνών. ἀντισκάφισμα, δισκάφισμα.

ἀντισκαφίζω ἀμάρτ. ἀδισκαφίζω Κύθηρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ ρ. σκαφίζω.

Σκάπτω, ἀνασκάπτω τὸν ἀμπελῶνα ἢ καὶ τὸν ἀγρὸν δευτέραν φορὰν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος: Ἀδισκάφισε τ' ἀβέλι καὶ τὸ χωράφι. Συνών. ἀντισκάφτω.

ἀντισκάφισμα τό, ἀμάρτ. ἀδισκάφισμα Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀντισκαφίζω.

Ἀντισκάφι, ὁ ἴδ.

ἀντισκάφτω ἀμάρτ. ἀδισκάφτω Κύθηρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ ρ. σκάφτω.

Ἀντισκαφίζω, ὁ ἴδ.

ἀντίσκηνο τό, λόγ. κοιν.

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ οὐς. σκηνή.

1) Τὸ ἀντὶ σκηνῆς χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν στέγαστρον ἀποτελούμενον ἐκ πλειόνων τοῦ ἐνὸς τεμαχίων ἀδιαβρόχου ὑφάσματος. 2) Τεμάχιον τετραγωνικοῦ ἀδιαβρόχου ὑφάσματος φερόμενον ὑφ' ἐκάστου τῶν στρατιωτῶν εἴτε πρὸς ἀπαρτισμὸν μετ' ἄλλων ὁμοίων ὑφασμάτων στεγαστροῦ εἴτε καὶ ὡς ἀδιαβρόχος ἐπενδύτης αὐτοῦ.

ἀντίσκληθρα ἡ, Κέρκ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ οὐς. σκλήθρα.

Τὸ ἀποσχίζόμενον λεπτὸν καὶ ἐπίμηκες τεμάχιον ξύλου.

ἀντισκολεύω ἀμάρτ. ἀδισκολεύω Κρήτ. ἀδισκολεύω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ δυσκολεύω κατὰ σύμφυρσιν πρὸς τὸ ἀντισκόφτω.

Ἐμποδίζω, παρεμποδίζω: Ὅτ' ἐν τῇ στρατῇ ποῦ πῆγαινε τὸν ἀδισκόλεψε ὁ δεῖνα. Συνών. μποδίζω.

ἀντισμῖας ἐπίρρ. ἀμάρτ. ἀδισμῖας Ἄνδρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ ἀριθμ. μιά.

Ἀφοῦ, μὲν καί: Ἀδισμῖας τὸ ἦρθες, δὲ μὲ βοήτισες; (ἀφοῦ ἦλθες, ἔπρεπε νὰ μὲ συναντήσης).

ἀντισπάζομαι Πελοπν. (Κορινθ.) ἀντ'σπάζομαι Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ ρ. σπάζομαι, ὁ παρὰ τὸ ἀσπάζομαι.

Ἀσπάζομαι μετ' εὐλαβείας: Μόλις μπῆκα 'ς τὴν ἐκκλησιὰ ἀντισπάστηκα τὸ εἰκόνημα τοῦ Χριστοῦ Κορινθ. Σταμάτ'σαν τοὺς λείψανον νὰ τ' ἀντισπασθοῦν Αἰτωλ. Συνών. ἀνασπάζομαι.

***ἀντισπέρρι** ἐπίρρ. ταντισπέρρι Τσακων. ταιτισπέρρι Τσακων.

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ ἐπίρρ. *ἐσπέρρι, περὶ οὗ ἴδ. Μδέφνερ Λεξ. ἐν λ. προτισπέρρι καὶ ταιτισπέρρι.

Ὁ τύπ. ταντισπέρρι ἐκ συνεκφ. τοῦ ἄρθρου τᾶ.

Προχθές: Ταιτισπέρρι ἐκάνα ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ (ἐκάνα = ἦλθα).

ἀντισπόρι τό, ἀμάρτ. ἀντισπόρ' Μακεδ. (Καταφυγ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀντίσπορος.

Ἀντίσπορος 1, ὁ ἴδ.

ἀντίσπορος ὁ, Θεσσ. (Ἄλμυρ.) Θράκ. (Σηλυβρ.) Σκιάθ. — ΑΠαπαδιαμ. Πεντάρφ. 11 ἀντίσπορους Μακεδ. (Καταφυγ. Χαλκιδ.) ἀντίσπορο τό, Ἀττικ. Ἡπ. Στερελλ. (Φθιώτ.) ἀντίσπορον Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Στερελλ. (Καλοσκοπ.)

